

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕТО НА РАЗНОСКИ ЗА АДВОКАТСКИ ХОНОРАР, ПОНЕСЕНИ ПО ДЕЛА ЗА ОТМЯНА НА НАКАЗАТЕЛНИ ПОСТАНОВЛЕНИЯ

На 15.03.2017 г. бе прието Тълкувателно решение № 1 от Общото събрание на съдиите от I и II колегия на Върховния административен съд по тълкувателно дело № 2/2016 г. С него бе определен редът, по който може да бъде възстановен заплатеният адвокатски хонорар за процесуално представителство по дела за отмяна на наказателни постановления.

Няма спор в правната доктрина и практика, че заплатеният адвокатски хонорар за водене на граждански и търговски дела представлява част от понесените от страната съдебни разноски и се присъжда в полза на спечелилата делото страна. С решение на Общото събрание на Гражданска и Търговска колегия на Върховен касационен съд по тълкувателно дело № 6 от 2012 г. тази практика на съда бе потвърдена. Но тъй като в едно административнонаказателно дело ответникът е държавен орган, а предмет на спора е законосъобразността на издаден от него акт – наказателно постановление, в рамките на съдебното производство по обжалването му съдебни разноски не бяха присъждани. Стои въпросът следва ли при отмяната на този акт като незаконсъобразен да съществува ред, по който гражданинът впоследствие да може да се възмезди за причиненото неудобство по водене на дело и понасяне на направените не по негова вина разноски пред съд?

Законът за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) урежда реда за обезщетяване на гражданите за претърпените вреди вследствие незаконсъобразни актове, действия и бездействия на държавни органи или длъжностни лица. Всяка причинена вреда, която е пряка и непосредствена последица от съответните актове, действия или бездействия, следва да бъде възстановена, независимо дали е причинена виновно от длъжностното лице, или не.

Част от съдиите отхвърляха предявен иск по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ с аргумента, че установяването на елементите на административното нарушение и налагането на административно наказание представляват по своята същност не административна дейност, а дейност по административно правораздаване. Административнонаказващият орган разрешава повдигнат пред него правен спор и реализира наказателна репресия, поради което не следвало да се търси отговорност от него по реда на ЗОДОВ.

Поради тази причина възстановяването на адвокатското възнаграждение започна да се търси от увредените по общия граждански ред чрез института на непозволеното увреждане и част от съдиите уважаваха тези иски като основателни и осъждаха държавния орган да заплати обезщетение за понесени имуществени вреди.

Налице е и практика, в която, независимо от това дали искът е заведен по реда на ЗОДОВ, или по общия граждански ред, съдът не осъжда държавния орган да заплати обезщетение на гражданина, тъй като счита, че понесените разноски за адвокатски хонорар не са в причинно-следствена връзка с издаденото наказателно постановление.

С приетото на 15.03.2017 г. Тълкувателно решение по задължителен за всички съдилища начин се определи, че разноските за адвокатски хонорар могат да се

възстановяват по реда на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Според върховните съдии ангажирането на адвокатска защита е израз на адекватна и нормална грижа на наказаното лице за защита на собствените му права и имуществени интереси пред съд, а не неприсъщ или луксозен разход. Считаме, че с това ТР се внася яснота и се отстранява нуждата от тълкуване относно упражняване на конституционното право на защита и произтичащата от това възможност спечелилата страна да бъде възмездена с направените от нея разноски по водене на процеса.

Действително ангажирането на адвокат не е задължително за водене на дело, а размерът на адвокатското възнаграждение се определя свободно от страните. Правилно ВАС отбелязва в мотивите към ТР № 1/ 15.03.2017 г., че за гражданина би било изключително трудно, почти невъзможно да се справи със съдебното обжалване без помощта на адвокат. По същия начин лицето, на което е причинена телесна повреда, може да претендира от увредилия го обезщетение за ползваната лекарска помощ. Лекарският хонорар също е на свободно договаряне, лекарската помощ не е задължителна, но за увредения самолечението не е нормалното и обичайно поведение, за да считаме лекарския хонорар за лукс и рядкост, която да обосновава липсата на пряка и непосредствена връзка между увреждането и заплащането ѝ.

Върховните съдии отбелязват още, че ако административнонаказващият орган бе спазил закона при осъществяване на дейността си, не би издал съответното наказателно постановление, ergo на административнонаказаното лице нямаше да му се наложи да го обжалва пред съд, вследствие на което да възникне необходимост от ангажиране на адвокатска помощ. Следователно, адвокатското възнаграждение се явява имуществена вреда, която е пряка и непосредствена последица от незаконосъобразния акт на държавен орган и искът по реда на ЗОДОВ следва да бъде уважен.

Екипът на Адвокатско дружество „Мургова и партньори“ има богат и дългогодишен опит в процесуалното представителство по административнонаказателни дела и успешно отстояваме правата и законните интереси на клиентите ни за отмяната на наложени административно наказателни актове, в т.ч и наказателни постановления.

*Екипът на Адвокатско дружество
„Мургова & Партньори“*